

Atle Bergseth

postmottak@meland.kommune.no

postmottak@lindas.kommune.no

postmottak@radoy.kommune.no

Innspel til rullering av idrettsplanar

i Alver kommune (Radøy, Meland og Lindås)

I samband med rullering av idrettsplaner i kommunane Lindås, Meland og Radøy (Alver kommune får 1. jan 2020) ynskjer eg som engasjert privatperson å komme med innspel ang. tilrettelegging for orienteringsidrett; som trim og mosjonsidrett men også som konkurranseidrett. Men utarbeiding av orienteringskart har også andre viktige sider som truleg kan vera av stor samfunnsmessig betydning utover det reint idrettslege.

Min erfaring etter mange og lange turar i Nordhordland og aktiv innan orienteringsidrett:

I tillegg til aktiv deltaking i o-løp har eg dei fire, fem siste åra gått nesten overalt i skog og mark i alle typer terreng som fins i Nordhordland, langs stiar og skogsvegar og svært mykje i terrenget utanom stiane. Med tanke på o-idrett er denne delen av terrenget; altså terrenget utanom stiane svært viktig.

Som aktiv o-løper dei 20 siste åra har eg deltatt i meir enn 800 orienteringsløp. Eg har erfaring med landskap, o-terreng frå heile Vestlandskysten, frå Sørlandet, Austlandet og frå mange løp i løp i Skottland og Wales, Sverige, Danmark, Sveits og ikkje minst frå over 100 løp i Latvia der orientering reknast med som nasjonalidrett.

Samla sett vil eg påstå at det ikkje er nokon annan idrett som har betre naturgjevne føresetnader i Nordhordland enn orientering. Her fins mange titals kvadratkilometer med drøymeterreng og det er svært variert med mange ulike terrengetyper.

HOK. Hordaland Orienteringskrets blei etablert i 1940. I etterkrigstiden, 50,60 og 70 år var det og store orienteringsløp i Nordhordlandsterrenget. Delar av terrenget vart rekna som svært attraktivt. Verdsmeister Åge Hadler var med på stort løp på tvers av Holsnøy.

Utarbeiding av o-kart kostar bare 40 000 kr/ km². For om lag 27 mill kroner, halvparten av kostnadene til ein idrettshall kan heile landarealet til Alver kommune på 675 km² få utarbeid o-kart. I og med at alt terrenget no er laserscanna frå fly har ein høgdekurver med tilnærma nøyaktighet på nokre cm. Dette er altså mogleg.

Synfaring for orientering, - registrering av kulturhistorie.

Utarbeiding av o-kart over ein heil kommune kunne vore eit svært interessant prosjekt; heilt unikt i nasjonal samanheng; og svært nyttig også for andre formål enn orienteringsidrett.

Når ein utarbeider o-kart med synfaring må kartteiknaren «saumfare», «gå opp» reint fysisk nesten «kvar kvadratmeter» av terrenget.

Utmarksterrenget i Alver kommune «skjuler» svært mange detaljer som indirekte fortel kulturhistorie, om utstrakt bruk av landskapet og naturen i farne tider. Fleire hundretals steinløer, torvhus, steingarder; nokre stader deminger i tilknytting til myr, bekker, elver; skogholdt som viktige biotoper for insekter, fuglar, fiskar og dyr i naturen. Skogsbotn og vegetasjon som fortel at her har vore beiteland, evt dyrka mark langt tilbake i tid.

Synfararen som gjer arbeidet med tanke på o-kart vil registrere og merke av på kartet viktige detaljer som kan ha betydning også i kulturhistorisk samanheng, for ivaretaking av kulturhistorie og mangfaldet i naturen.

Med tanke på o-idrett er det sjølv sagt ikkje nødvendig å utarbeid orienteringskart over heile landarealet. Så stor investering trengs ikkje, men tilrettelegging for o-idrett krev meir enn kart over nokre få kvadratkilometer. Når ein skal trene og konkurrere i orientering over tid trengs langt større areal. Innan Alver kommune bør ein plan for utarbeiding av o-kart dekke fleire titalls kvadratkilometer. Alle delar av kommunen bør vera med slik at alle har eit o-kart innan sitt nærmiljø og turområde til læring av det grunnleggjande. Gode o-kart bør finnast i tilknytting til alle skular. For kart som dekkjar inntil 3 km² får ein og 50% dekka av statlege spelemidlar.

Orienteringskart har ein utforming som gjer det svært anvendelig for langt meir enn konkurranseorientering. Å kunne lese kart, også o-kart, med høgdekurver og andre viktige detaljer er viktig del av almenutdanning og slik sett av samfunnsmessig investering.

I skulesamanheng er øving og trening med o-kart svært utviklande også med tanke på framtidig utdanning og arbeid. Ulike typer kart blir i dag i utstrakt grad brukt til arealplanlegging. Å vera god i kartlesing vil vera svært nyttig for alle som driv med planlegging som inneber fysiske inngrep i naturen; vegar, bustadområde, næringsparkar, landbruk, skog og naturforvaltning. Også viktig for politikarar og andre som skal ta stilling til planane som t.d. arealplanlegging for mindre og større områder.

Min erfaring i samtale med planleggere og politikarar er at eg ofte langt raskere og meir presist ser korleis ein gitt arealplan vil forme landskapet fordi eg har lang erfaring med det å orientere meg fysisk med kart i terrenget. Orientering bør vera eit svært viktig emne i skulen sjølv om det bare er nokre få som kommer til å drive med orientering som idrett. Altså utarbeiding av o-kart, jamnleg oppdatering og opplæring i kartlesing er ein viktig samfunnsmessig investering.

Håper dette blir vurdert som viktige synspunkt som blir tatt med i rullering av anleggsplaner for idrett i Alver kommune

Mvh

Atle Bergseth

